

28.04. 2010

LBAS konference

PASAULES DARBA DROŠĪBAS DIENA –
Z. Antapsons, LBAS DA eksperts

LBAS 20 gadi – DA jautājumi

- 1991. g. ... – pārejas periods uz mežonīgā kapitālisma stadiju;
 - - rūpniecības un kolektīvās lauksaimniecības likvidācija un “prihvatizācija”; - latīņamerikas variants; LC
 - - bezdarba līmenis >30 %, eksistences jautājums;
 - ES - “*DA līmenis valstī un uzņēmumos ir **ekonomiskās situācijas spogulis***”;
 - - Arodbiedrību tehniskās inspekcijas likvidācija:
 - 1993.g. - VDI nodibināšana, ¼ AB tehniskie inspektori, *direktors Jānis Bērziņš*
 - - izpratne, ka jāaizstāv savas tiesības uz drošiem un veselīgiem darba apstākļiem
 - - starptautiskā pieredze, Ziemeļvalstis, UP darba prakse
-

DA = ar valsts normatīviem aktiem reglamentēta darbības sfēra; - normatīvo aktu "vakuums" 90. g.g. sākumā
- 1993.g. 04.05 likums "**Par darba aizsardzību**" – LBAS nozaru DA speciālisti

- -1994. 06.12 LM rīkojums "**Uzticības personu ievēlēšanas** un divpusējās sadarbības institūciju darbības noteikumi"
 - *Georgs Kartenko - LBAS, LM Darba dep. dir, VDI dir vietn.*
 - 1996.g. 23.04 MKn 152 "Darbā notikušo **nelaimes gadījumu** izmeklēšanas un uzskaites kārtība"
 - 1996.g. 18. decembris LR Ministru kabinets apstiprina Nacionālo programmu **Latvijas integrācijai Eiropas Savienībā**
 - **1997.g.** darba grupa **DA likuma** izstrādei atbilstoši ES Direktīvai 89/391/EEC "Par mēru ieviešanu strādnieku darba drošības un veselības uzlabošanai" = 2002.g.
 - AB līdzdalība DA normatīvo aktu **izstrādē**
 - atbilstošas >30 ES direktīvām; AB pārstāvji darba grupās*
 - V. Vaiveris, Ā. Smildziņš, J.Gužāns, M. Pužulis u.c.*
-

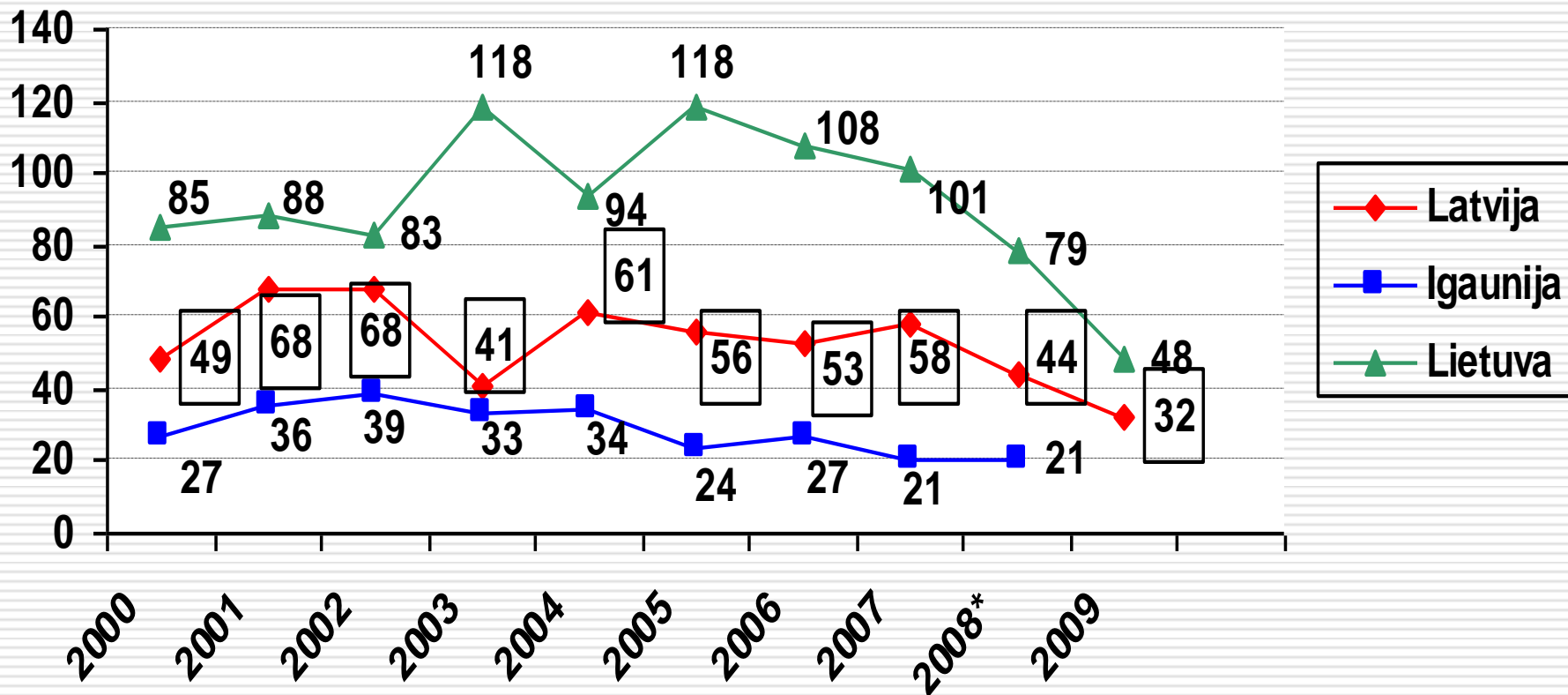
INFORMĀCIJA, APMĀCĪBA, SADARBĪBA

- 1997.g: LAT – Dānijas projekts, 40. st. apmācības kurss DA speciālistiem un UP ; programma un lektoru sagatavošana; Pilotkurss 1998. g. maijā; = *A. Kravalis, I. Paeglīte*
 - LBAS DA kursos līdz 2010. g apmācīti ~ 1500 klausītāju;
 - LBAS mājaslapa; www.lbas.lv, sadaļa DA jautājumi, informācija UP un arodaktīvam, starptautiskā pieredze;
 - ES Informatīvās aģentūras LAT nacionālais kontaktpunkts://osha.lv ; tiešās saites ar LBAS web
 - No 2000.g. DA jautājumu koordināciju ar dalīborganizācijām veic **LBAS Darba aizsardzības** komisija, kuras sastāvā iekļauti visu nozaru arodbiedrību DA speciālisti un pilnvarotie pārstāvji.
 - 2000 – DLTSA organizācija, 3 pušu sociālais dialogs
 - 2003 – Vienošanās par sadarbību ar VDI, 2x – 07, 3x -10
 - 2007 - DARBA AIZSARDZĪBAS JOMAS ATTĪSTĪBAS PAMATNOSTĀDNES 2008. – 2013.GADAM
-

STARPTAUTISKĀ DARBĪBA

- ❑ **1998 – ETUC, TUTB- DA speciālistu Padome;**
 - ❑ – arodbiedrību pozīcijas izstrādāšana un saskaņošana darba aizsardzības jautājumos un labās prakses izplatīšana ES valstu arodbiedrībās, publikācijas, semināri)
 - ❑ 17 – 19.02.2000 starptautiskais SDO DA seminārs Rīgā
 - ❑ -2006.g. 26 – 28. janvārī ar LBAS atbalstu Rīgā notika ETUC **ES valstu arodbiedrību** seminārs „Darbinieku aizsardzība darbā ar ķīmiskām vielām”.
 - ❑ **2002 - Eiropas savienības DA Informatīvās aģentūras padome (Bilbao)** – labās darba aizsardzības prakses izplatīšana ES valstīs,
 - ❑ + Nacionālais kontaktpunkts VDI, web: // osha.lv
 - ❑ **ES komiteja par drošiem un veselīgiem** darba apstākļiem (Luksemburga): - DA stratēģijas plānošana, DIREKTĪVAS un ieviešana ES valstīs
-

Letālie nelaimes gadījumi darbā (2000. – 2009.)

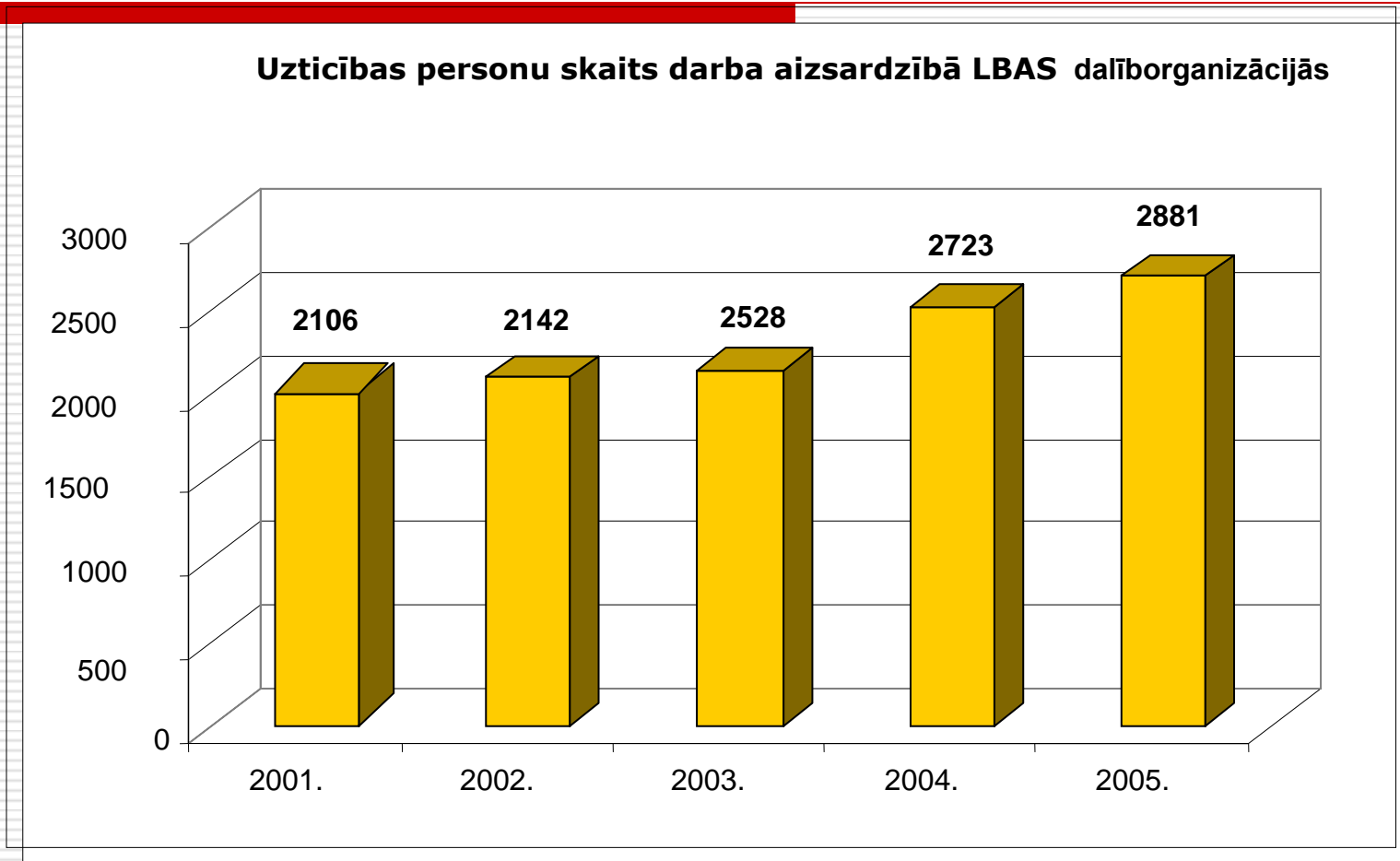
Reģistrēto pirmreizējo arodslimnieku skaits (1993. – 2008.)

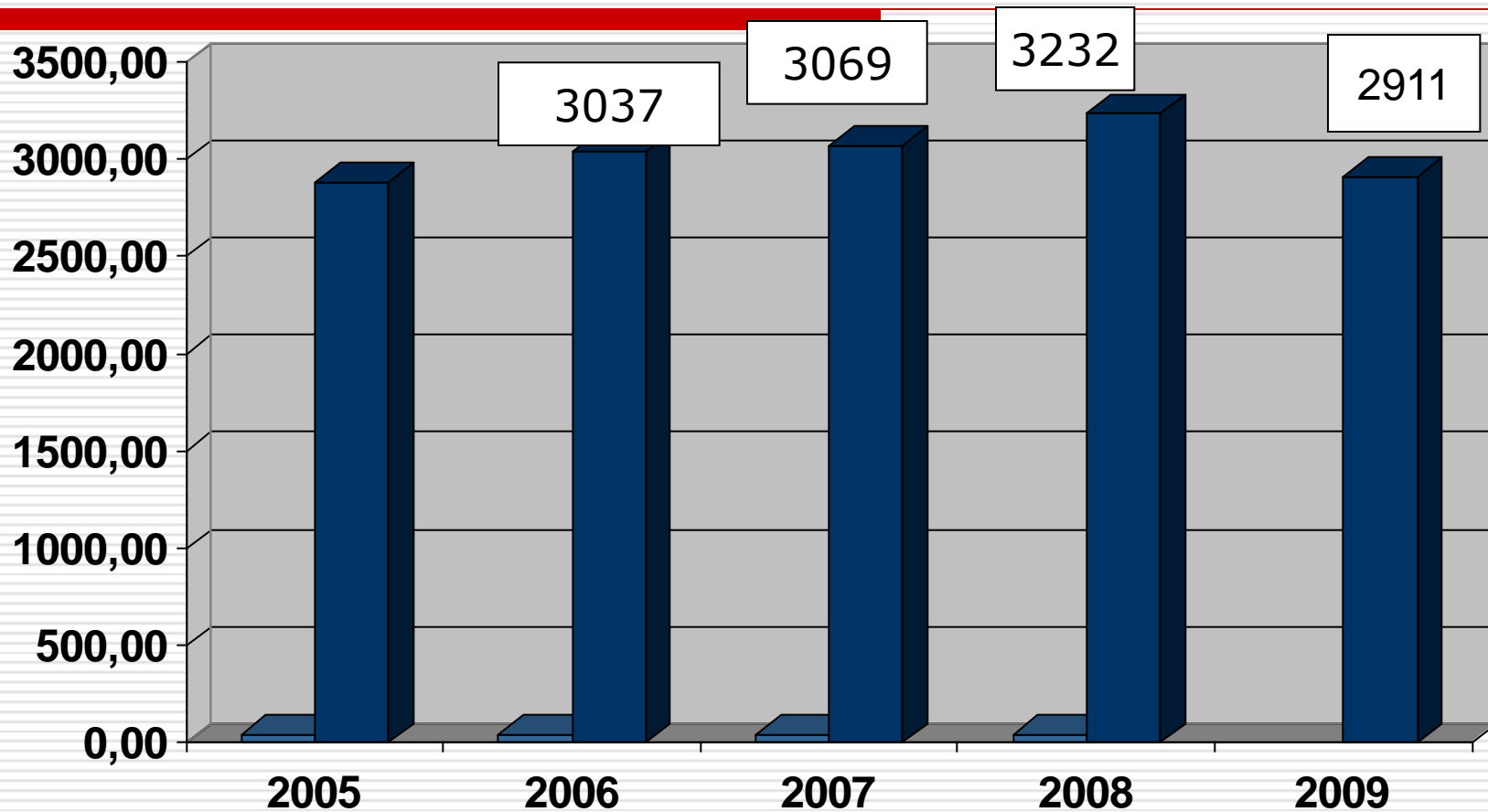
Situācija 2010

- Reālie NG = 1/2000, > 50 000 gadā
 - Likumdošanas nihilisms, DL –
 - Galvenais RF = **nenormāls darba laiks**
 - business uz darbinieku **veselības un dzīvības rēķina**
 - Ekonomiskā krīze = **resursu samazinājums** DA jomā;
 - kā nepieļaut strauju DA līmeņa pazemināšanos – **sarkanā līnija**, IAL
 - Darbinieku iesaistīšana DA UP = ES 60-80% uzņēmumos, **LAT ~ 5%**
-

UP skaits a/o 2001 – 2005.g.

UP skaits a/o 2006 – 2009.g.

Metodisks atbalsts UP

- ❑ DA kursi / ESF projekts – darbinieku pārstāvjiem, UP
- ❑ **LBAS web: www.lbas.lv / Darba drošība/ Konsultatīvie centri**
- ❑ Rokasgrāmata UP / LDVVI
- ❑ Nozaru AB semināri / speciālisti
- ❑ **Uzņēmumos – DA speciālistu / AO atbalsts**
- ❑ VDI konsultācijas:

67312176

Anonīmais uzticības tālrunis

67186522

Konsultatīvais tālrunis

DAL 21.p – *Uzticības personas līdzdalība darba vides iekšējā uzraudzībā*

- (1) Uzticības persona **līdzdarbojas darba vides iekšējās** uzraudzības veikšanā,
 - tai skaitā piedalās darba **vides risku novērtēšanā**, darba aizsardzības **pasākumu plānošanā**,
 - **nelaimes gadījumu** darbā un arodslimību gadījumu **izmeklēšanā**,
 - ražošanas iekārtu un **objektu nodošanā** ekspluatācijā un darba aprīkojuma atbilstības novērtēšanā,
 - kā arī **sadarbojas ar darba devēju** un darba aizsardzības speciālistu darba apstākļu uzlabošanā uzņēmumā.
-

(2) Pārstāvot nodarbināto intereses darba aizsardzības jomā, uzticības personai ir tiesības:

- 1) brīvi **izteikt pamatotu viedokli** par uzņēmuma darba aizsardzības sistēmu, tai skaitā darba vides iekšējo uzraudzību;
- 2) **saņemt no darba devēja informāciju**, kas attiecas uz darba aizsardzības sistēmu uzņēmumā un ir nepieciešama uzticības personas pienākumu veikšanai;
- 3) **pieklūt darba vietām** saskaņā ar uzņēmumā noteikto kārtību;
- 4) ierosināt, lai darba devējs veic darba vides riska faktoru mērījumus, ja saņemtas nodarbināto sūdzības
- 5) ierosināt **veikt atkārtotu darba vides risku** novērtēšanu darba vietās, kurās noticis nelaimes gadījums vai radušies nopietni un tieši draudī nodarbinātā dzīvībai un veselībai;
- 6) **pieprasīt**, lai darba devējs veic darba aizsardzības **pasākumus**, un izteikt priekšlikumus, lai novērstu vai mazinātu risku nodarbināto drošībai un veselībai;
- 7) **ierosināt**, lai darba devējs noslēdz ar nodarbinātajiem **vienošanos** par darba aizsardzības pasākumu, tiem nepieciešamo līdzekļu un to izmantošanas kārtības noteikšanu saskaņā ar darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām, kā arī **piedalīties sarunās** par darba koplīguma nosacījumiem un grozījumiem darba aizsardzības jomā;
- 8) kopā ar Valsts darba inspekcijas amatpersonām **piedalīties** darba vietu pārbaudēs."